

DRAUGAS

PERIODICALS
May 1,
Vol. LXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽĖS - MAY 1, 2001

*****MIXED ADC 636
S77 P1 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 04/30/01

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

WWW.DRAUGAS.ORG

Nr.84

Kaina 50 c.

Retėja prieštaraujančiųjų

Baltijos narystei NATO gretos

New Yorkas-Vilnius, balandžio 30 d. (BNS) — JAV dienraštis „Wall Street Journal“ pažymi, jog Lietuvos, Latvijos ir Estijos priėmimo į NATO šalininkų gretos gausėja.

Anot leidinio priedo Europos rinkai „Wall Street Journal Europe“, „baltoskepticizmas“ — prieštaravimai Baltijos valstybių įstojimui į NATO — „lėtai, bet aiškiai praranda pagrandą tarp sąjungos narių Vakarų Europoje“. „Šis vis ryškesnis nuomonės pasikeitimas sutampa su augančia Amerikos parama NATO plėtrai į Baltijos valstybes. Parama Estijos, Latvijos ir Lietuvos pakvietimui per kitų metų (NATO) viršūnių susitikimą tarp sąjungos bendrininkų Europoje taip pat auga“, rašoma straipsnyje, kurio autorius Vladimir Socor yra politikos fondo „James-town Foundation“ vyresnysis zinovas.

Jis pabrėžia, kad parama Europoje ateina ir iš politikų, kurie anksčiau buvo neapiparengę ar abejojo dėl Baltijos valstybių pakvietimo. Autorius išskiria tris „baltoskeptikų“ grupes. Viena jų — Vokietijos valdantieji Socialdemokratų partija, kuri laikosi nuomonės, jog NATO išsiplėtimas į Baltijos valstybes supykdytų Rusiją ir tai pakenktų verslo ryšiams su ja. Kitoje grupėje — Viduržemio jūros regiono NATO narės, kurios paremtų kai kurių kitų kandidatų priėmimą. Tretioji skeptikų grupė abejoja, ar Baltijos valstybės sugebės atitikti narystės reikalavimus.

Straipsnyje skiriama nemažai dėmesio vienos svarbiausių NATO bendrininkų — Vokietijos — partijų požiūriui į NATO plėtrą. Pažymima, kad net dvi politinės jėgos — valdantieji Socialdemokratų partija ir opozicinė Krikščionių socialinė sąjunga — neseniai paskelbė savo politikos pranešimus. Socialdemokratų ideologai kritikuoja dabartinės Vokietijos socialdemokratų ir žaliųjų koalicijos neprincipingumą dėl NATO plėtos ir pabrėžia būtinybę kitamet pakviesti į NATO tris Baltijos valstybes. Krikščionių socialinė sąjunga taip pat remia Baltijos valstybių pakvietimą kitais metais.

Anot „Wall Street Journal Europe“, šie abiejų partijų požiūriai gali padėti suformuoti abiejų partijų susitarimą dėl NATO plėtos būdų ir tempų, numatantį ir Baltijos valstybių pakvietimą.

Islandijos ambasadorius Jon Baldvin Hanibalsson, prieš dešimtmetį vadovavęs pirmosios Baltijos valstybės priėmimo į NATO komiteto, neseniai pareiškė, kad „pailikus Lietuvai, Latvijai ir Estijai už visuotinės saugumo sistemos ribų, pilkojoje „niekieno žemėje“, kurią gali užpildyti Rusijos naujos kartos nacionalistų vadovų atgimimo imperinės ambicijos, tikrai ateityje nepripildys pastovumo ir taikos Europoje“.

Premjero netenkina dideli valdininkų atlyginimai

Vilnius, balandžio 30 d. (BNS) — Vyriausybė ketina patikrinti darbo apmokėjimo principus bei pavaldojimo įstaigose ir valstybinėse įmonėse.

Premjerui Rolandui Paksui Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pateikė duomenis apie algas ministerijoje, vyriausybės įstaigose ir valstybės kontroliuojamose įmonėse. R. Pakas mano, jog kai kurių pareigūnų atlyginimai ir kitos jiems išmokėtos pinigų sumos yra nepagrįstai didelės, pernelyg didelė disproporcija tarp atlyginimų už darbą valstybinėje tarnyboje.

Ministerijos pateiktoje ataskaitoje pažymima, kad didžiausias darbo užmokestis, viršijantis 10,000 litų, mokamas Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direktorijai „Lietuvos energijos“, Lietuvos žemės ūkio banko, Lietuvos parodų centro „Litexpo“, Lietuvos geležinkelio ir kai kurių kitų bendrovių vadovams.

Nuo 7,000 iki 10,000 litų atlyginimai mokami Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastru ir registro valstybinės įmonės, Kauno Petrašiūnų darbo rinkos mokymo centro, Tarptautinio Vilniaus oro uosto, Civilinės aviacijos direkcijos, Valstybinės radijo dažnių tarnybos, Lietuvos radijo ir televizijos centro, Klaipėdos transporto laivyno, Lietuvos jūrų laivininkystės, Priešgaisrinės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir kai kurių kitų įstaigų vadovams.

Didžiausios premijos, pasak ataskaitos, pernai buvo išmokėtos Valstybės turto fondo

vadovui, jo pavaduotojams bei vyriausiajam finansininkui ir bendrovės „Šilutės automobilių keliai“ vadovui, pavaduotojui bei vyriausiajam finansininkui. Kai kuriose valstybės kontroliuojamose įmonėse, atleidžiant vadovus, buvo mokamos nemažos materialinės paramos pašalpų sumos.

Daugeliui pareigūnų yra mokami priedai prie atlyginimų. Visiems viceministrams — nuo 15 iki 100 procentų tarnybinio atlyginimo dydžio priedai. Nuo 1999 m. Mokestininių ginklų komisijos nariams yra mokami 2,5 karto padidinti atlyginimai, 250 procentų priedas yra mokamas Europos teisės departamentu vadovui, jo pavaduotojui — 200 procentų tarnybinio atlyginimo dydžio priedas.

Tikimasi, kad nuo liepos 1 dienos, kai įsigalios Valstybės tarnybos įstatymo pataisos, darbo užmokesčiui skirtos lėšos paminėtosiose įstaigose turėtų būti naudingiau naudojamos. Vyriausybė taip pat pranešė, kad šiuo metu taip pat ruošiami norminiai aktai, reglamentuojantys atlyginimų aukštesnių valstybės pareigūnams nustatymo tvarką, kad valstybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokestis dydis būtų susietas su įmonių ūkinės ir finansinės veiklos rezultatais.

Nuo praėjusių metų pradžios besitęsiantis laikotarpis, kai darbdaviai spėjo masiškai atleisti darbuotojus, baigiasi, rodo Statistikos departamento pateikti kovo mėnesio verslo kryptų tyrimų rezultatai.

(VŽ, Elta)

Susivienyti nusprendusių partijų vadovai (iš kairės) Antanas Terleckas, Povilas Jakucionis, Saulius Peteliūnas, Laima Andrikiene, Gediminas Sakalnikas ir Valentinas Šapalas. Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Jungiasi penkios dešinėsios Lietuvos partijos

Vilnius, balandžio 28 d. (Elta) — Per 120 septynioms dešinėsioms partijoms atstovaujantių delegatų šeštadienį Vilniaus miesto savivaldybės saleje susirinko į antrąją Lietuvos dešiniųjų partijų konferenciją. Joje penkios dešinėsios partijos — Tėvynės liaudies, Lietuvos tautininkų sąjunga, Lietuvos laisvės lyga, Demokratų ir Nepriklausomybės — ketino pasirašyti pareiškimą dėl jungimosi. Jame skelbiamas ketinimas įkurti naują dešiniųjų partiją. Konferencijos dalyviai patvirtino būsimos partijos programą, kuri skelbia, kad ši partija vadovaus Europos liaudies partijos, demokratijos, liberalios ekonomikos, modernaus tautiško ir krikščioniško moralės principais. Būsimoji partija žada siekti Lietuvos narystės NATO ir Europos Sąjungoje.

Šioje konferencijoje dalyvaujantys Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovai pateikė svarstytą parengtą koalicijos sutarties projektą. Šios partijos pirmininkas Seimo narys Povilas Jakucionis sakė, kad jo vadovaujama partija kol kas nesijungs, nes birželio mėnesį įvyks partijos suvažiavimas, kuriame bus renkama nauja vadovybė. Jis pridūrė, kad politinių kalinių ir tremtinių sąjunga šiai Seimo kadencijai yra pasirašiusi susitarimą dėl bendradarbiavimo su konservatoriais.

Dešiniųjų partijų konferencijoje stebėtojų teisėmis dalyvavo modernių krikščionių vadovus lieka savo pareigose. Vilnius, balandžio 29 d. (BNS) — Kaune sekmadienį vykusiame Modernių krikščionių demokratų sąjungos (MKDS) Tarybos posėdyje buvo nuspręsta nešaukti neeilinio partijos suvažiavimo, kuriame ketino atsistatydinti partijos pirmininką.

Apie ketinimus atsistatydinti MKDS vadovas Vytautas Bogušis pareiškė praėjusį savaitę, aiškindamas tuo, kad nenori būti kliudomi modernių krikščionių demokratų augimui ir stiprėjimui. „Tai nėra bėgimas. Nebūdamas Seimo nariu, neturiu reikiamų galių ir galimybių. Noriu, kad partija augtų ir stiprėtų“, tada sakė V. Bogušis.

Sitūmą sušaukti neeilinį suvažiavimą nepalaikė Tarybos dauguma. V. Bogušio argumentai atsistatydinti jai pa-

vavo modernių krikščionių demokratų sąjungos pirmininkas Vytautas Bogušis.

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vardu konferencijos dalyvius pasveikino Seimo narys Jurgis Razma. Pasak jo, konservatoriai labai vertina konkretų koalicinį ir kitokių dešiniųjų partijų bendradarbiavimą. J. Razma pasiūlė giminingų pažiūrų partijoms apsvaistyti kandidatą į prezidentus iškelimo metodiką ir kandidatų.

Kol kas neaišku, koks bus būsimos suvienytos partijos pavadinimas.

* 32 Lietuvos menininkai, mokslininkai, dvasininkai, gydytojai paskelbė atvirą laišką prezidentui Valdui Adamkui, bandydami atkreipti jo dėmesį į Lietuvos žiniasklaidoje pastaruoju metu gana agresyviai vyraujančias neigatyvines nuostatas, kai atvirai ir ciniškai propaguojamas smurtas, seksas, nusivylimas savimi bei savo krašto istorija. „Žiniasklaida, kuri šiuo metu yra bene įtakingiausia žmonių nuomonės formuotoja, beveik visai atsisirbojo nuo pareigos kalbėti apie tikrąsias gyvenimo vertybes. Tokie dalykai kaip teisingumas, meilė, dora, tikėjimas Dievu jai atrodo apgailėtini ir neverti dėmesio, nes nedidina tiražų ir nekelia reitingų“, rašoma laiške. (Elta)

* Norvegijos susivienijimas „Orkla“ baigė derybas su dienraščio „Respublika“ savininku dėl didesnės dalies akcijų įsigijimo. (VŽ, Elta)

Modernių krikščionių demokratų vadovus lieka savo pareigose

sirėdė nepakankamai svarūs. Taryba priėmė nutarimą, kuriame modernieji krikščionys demokratai apibrėžia galimus politinius bendrininkus. MKDS politiniais bendraisiais laiko naujosios politikos, taip pat centro ir dešinės dialoge dalyvaujančias politines partijas.

V. Bogušis du kartus — 1992-1996 ir 1996-2000 metais — buvo išrinktas į Seimą, tačiau praėjusiose rinkimuose jam nepavyko laimėti parlamentaro įgaliojimo nei vienmandatėje nei daugiamandatėje apygardoje, kurioje jis dalyvavo Centro sąjungos sąraše.

Po rinkimų MKDS kartu su socialliberalais, liberalais ir centristais yra pasirašiusi Naujosios politikos koalicinę sutartį.

(LA, Elta)

* Naujuoju Lietuvos generaliniu konsulu Rusijos Karaliaučiaus srityje ketinama skirti dabartinį URM Antrojo dvišalių santykių departamento Azijos, Afrikos ir Okeanijos skyriaus vedėją Vytautą Žalį. Vilniuje dabar laukiama Maskvos sutikimo šiam paskyrimui. Istoriko išsilavinimą turintis 44 metų V. Žalys yra dirbęs Lietuvos ambasadoje Vašingtone, yra Vilniaus Universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentas. Prieš 2 metus V. Žalys su dviem bendrakeleiviais, kaip teigiama — pirmą kartą įtreivystės istorijoje — perplaukė Baltijos jūrą iš Lietuvos į Švediją 42 kilogramus sveriančia kanoja. (BNS)

* Po ilgų derybų Kazachstano ambasada nutarė parduoti JAV ambasadai žemės sklypą su pastatais Vilniuje, Akmenų gatvėje. Kazachstano ambasada žemės sklypą įsigijo 1996 m. rudenį. Žemės sklypo dydis — 0.187 hektaro. Indeksuoja jo vertė, Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastru ir registro duomenimis, — 73,500 litų. 1999 m. buvo atliktas kapitalinis daugiavalių kaip 1,000 kv metrų administracinio pastato remontas. Vidutinė statinio rinkos vertė viršija 1.08 mln. litų. (Elta)

* Vyriausybė profilaktinei apsaugai nuo Europoje plintančios galvijų sukio ir nagų ligos ketina skirti daugiau kaip milijoną litų. Jeigu liga pasireikštų kaimyninėje Lenkijoje, Baltarusijoje, Latvijoje, pasienio ruože javalius sukio ir nagų ligai gyvulius tektų skiepyti. Lietuvoje pritrūkus bent vienam tokiam ligos židiniui, gyvulius vietoje, fermos teritorijoje tektų sudeginti, kitus — skiepyti. Tačiau sprendimą skiepyti gyvulius turėtų priimti vyriausybė. Mat gyvulius paskiepijus, bent 2 metams nutrūktų gyvulinės kilmės produktų eksportas į Europos Sąjungos valstybes. (Elta)

* Įstatymas numato, kad priimant į darbą vadinamuosius paslaugų valstybės tarnautojus (šiai kategorijai priskiriami ir kiemsargiai) turi būti rengiami konkursai. Tokia nuostata jau suabejoja Seime. Vyksta svarstymai, kaip padaryti paprastesnę priėmimo į mažai apmokamas pareigas tvarką. (KD, Elta)

* Ūkio ministras Eugenijus Gentvilas teigia, kad Lietuva sieks atidėti Ignalinos atominės elektrinės uždarymą. (LA, Elta)

Tėvynėje pasižvalgius

* Naujosios sąjungos (NS, socialliberalai) frakcijos valdyba nusprendė ieškoti kito kandidato į sveikatos apsaugos ministrus. Pirmadienį Seimo socialliberalų frakcijos apsvaistė kandidatą į sveikatos apsaugos ministrus klausimą su NS vadovu Seimo pirmininku Artūru Paulausku. Pagal valdanciosios koalicijos sutartį NS turi teisę deleguoti kandidatą į sveikatos apsaugos ministrus, tačiau oficialiai ministrą premjero teikimu skiria ir atleidžia prezidentas. Po susitikimo NS vicepirmininkas Gediminas Dalinkevičius teigė, kad NS frakcijos valdyba pirmadienį svarstė, kokiomis sąlygomis turėtų pasisakyti kandidatas, kad jis atitiktų prezidento pastabas, tačiau kol kas konkretių pavardžių nėra minimi.

* Reaguodama į Seimo socialdemokrato Juozo Oleko reikalavimus atsipaštyti medikų bendruomenės, prezidentūra teigia, kad prezidentas Valdas Adamkus nemano, jog medikai nesugeba dirbti atsakingo darbo valstybės valdymo institucijose. Pirmadienį socialdemokratinės koalicijos narys J. Olekas įžeidimo medicinos profesijos atstovams pavadino prezidentūros nepriimtina socialliberalų deleguotai Eduardo Bartkevičiaus kandidatūrai į Sveikatos apsaugos ministrus, aiškinant tuo, kad ministerijai turėtų vadovauti ne medikas, bet profesionalus vadybininkas. Pasak prezidento atstovės spaudai, prezidentas pabrėžia, jog būtina kuo sparčiau pertvarkyti sveikatos apsaugos sistemą, o pertvarkai reikia naujo požiūrio, todėl nebūtinai ministras medikas galėtų efektyviau jas vykdyti. (BNS)

* Naujosios sąjungos (NS, socialliberalai) kandidatas į sveikatos ministrus Eduardas Bartkevičius, įvertinęs susidariusią politinę situaciją, atsisako savo kandidatūrą. Jis „yra dėkingas Naujajai sąjungai už pasitikėjimą siūlantį jį kandidatui į sveikatos apsaugos ministrą postą“. E. Bartkevičius teigia įvertinęs susitikime su prezidentu Valdu Adamkumi išsakytą nuostatą, jog sveikatos apsaugos ministras turėtų būti su sveikatos sistema nesusijęs žmogus. (BNS)

* Vilniaus meras Artūras Zuokas neigia, kad politika tapo jo, kaip verslininko, gelbėjimo šiaudu, nors su A. Zuoka susijusių firmų paskolų portfelis pastaraisiais metais buvo itin storas — keliasdešimt kartų iš bankų pasiskolinta labai įspūdingos sumos. Buvo įkeičiamas ne tik bendrovių valdomas nekilnojamas turtas, bet ir jų atsiskaitomosios sąskaitos. Kelis kartus A. Zuokas buvo užstąstęs net savo asmeninį turtą, skaičiuojamą milijonais litų. (R, Elta)

* Taupyti vertėjas biudžetinės įstaigos surado būdų apeiti draudimus. Pasirodo, jog daugelis valdininkų staiga tapo vargšais, ir 1999 m. uždraustas premijas biudžetinėse įstaigose pakeitė pašalpos. Vien per praėjusius metus valdininkai Lietuvoje pašalpų pavidalu papildomai priėmė algos prisidūrę dar 3.4 mln. litų. (R, Elta)

* „The Washington Times“ pristatė Lietuvai pasauliui: Laikraščio parengtame priede apie Lietuvą gausu įvairios informacijos ir klaidų. „Jei būtume mokėję už šį priedą, gal turėtume priekaištų. Tačiau dabar galime tik džiaugtis, jog rodoma Lietuvai naudinga iniciatyva“, sakė Užsienio reikalų ministerijos Informacijos ir kultūros departamento direktorius Petras Zapolskas. (LA, Elta)

* Konservatoriai ironizuoja „apgailėstaujantys“ del prezidento Valdo Adamkaus ketinimų sustabdyti Gegužės 1-osios paskelbimo šventę ir nedarbo dieną, nes jiems būtų buvę lengviau švęsti Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) įkurtųjų metines. TS (LK) įkurta 1993 m. gegužės 1 dieną. Tačiau konservatoriai pageidautų, kad prezidentas sustabdytų ir Atmintinų dienų įstatymo pataisą dėl Gegužės 1-osios išbraukimo iš atmintinų dienų sąrašo. Praėjusią savaitę Seimas pritarė Socialdemokratinės koalicijos frakcijos idėjai išbraukti Gegužės 1-ąją iš atmintinų dienų sąrašo ir įrašyti ją į švenčių dienų sąrašą. (BNS)

* Į Klaipėdą grįžo laivų saldytuvo „Rytas“ įgula, pernai lapkričio gruodžio mėnesiais 40 dienų priverstinai laikyta Pusiaujo Gvinėjos uoste Malabe. Pusiaujo Gvinėja paleido laivą su 2,500 tonų žuvų ir 133 tonų žuvų miltų kroviniu, gavusi pažadą, kad bus sumokėta beveik 50,000 JAV dolerių uosto mokestis už 40 cia prastovėtų dienų ir už vilkikų darbą. (R, Elta)

* Legendinis „Neringos“ restoranas Lietuvos sostinėje Vilniaus džiazo kvarteto Nėdos koncertu pirmadienį po daugiau kaip tris mėnesius vykusio remonto pradėjo naują savo gyvenimo epochą. Šis restoranas upat išgarsėjo 7-8 dešimtmetyje, kuomet buvo laikomas Vilniaus bohemos susitikimo vieta. Restoranas lankydavosi garsūs dailininkai, rašytojai, architektai, aktorai. „Neringos“ remontui išleista apie 1 mln. litų. Restoranas suremontuotas laikantis architektų Vytauto ir Algimanto Nasvyčių reikalavimų išsaugoti legendinio restorano interjerą ir stiliškumą. (BNS)

* Eidami klausytis lietuvių estrados veteranų Stasio Povilaicio, panevėziečiai į Kultūros namus vietoj bilieto nešėsi konservų. Viet durų būdęsi kontrolierė reikalavo parodyti, ar žiūrovai tikrai atsinėdę metalinę dėžutę. Toks buvo Panevėžio jaunųjų konservatorių sumanymas. Konservuotą maistą ketinama išdalyti nepasiturimai gyvenančioms ir daugiavaikėms šeimoms. (LR, Elta)

Sutrupinimai: KD — „Kauno diena“, LA — „Lietuvos aidas“, LR — „Lietuvos rytas“, LŽ — „Lietuvos žinios“, R — „Respublika“, K — „Klaipėda“.

Naudotasi Lietuvos grįžimo į tėvynę informacijos centro atsiųsta medžiaga.

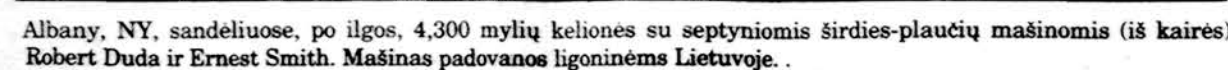
KALENDORIUS

Gegužės 1 d.: Šv. Jozapas darbininkas; Anelė, Vydmantė, Zigmantas (Zigmas), Žilvinas.

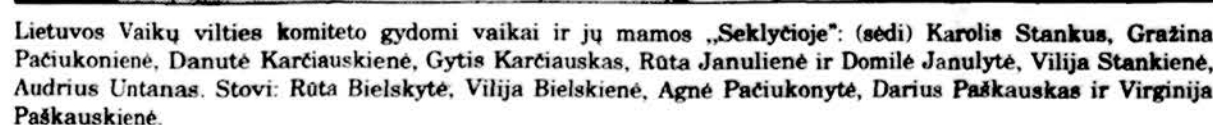
Gegužės 2 d.: Anastasas, Eidmantas, Meilė, Zoja.

DANIELIUS DEGÈSYS, M.D.

Sios studijos rodo, kad kraujo spaudimo reguliavimui daržovės, vaisiai, mineralai ir mažai riebalų turintys pieno gaminiai yra kur kas svarbesni veiksmai negu druska. Ne visi žmonės yra jautrūs druskai. Manoma, kad tik trečdalis jautrus. Žmogui druskos reikia. Sveikiems žmonėms druska žalos nedaro, bet tie, kurie turi nesveiką širdį, arba serga inkstų liga, druskos gali valgyti tik labai mažus kiekius, nes sergantieji inkstai druskos nepajėgia išskirti iš kraujo. Padidėjus druskos kiekiui kraujyje, vandenį sulaukantieji hormonai veikia inkstus ir jie sulauiko vandenį, tuo pačiu atakiesdami druską kraujyje. Tuo atveju kraujo spaudimas būna pakilęs, kol

Labdaros akcijas metu sū-
rinkti daiktai bus išdalinti
seniūnijose socialiai remti-
niems vilniečiams. Ir akcijų
pasibaigus, primena jos orga-
nizatoriai, seniūnijose dirban-
tys socialiniai darbuotojai.

Mes pasipasakojome apie turtingus namus pasikvieta

WJLAS

(61000)

WORLD WIDE DAILY

Sundays, legal Holidays, the Tuesdays
Holidays as well as Dec. 26th and Jan.
Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago,
go, IL and additional mailing offices.
countries \$115.
to Draugas - 4545 W. 63rd Street,
uz paturētā nesiūnīamē. Pri
tī paturīmē, īkī kādā paturēmatā
yra mōkama īkī anksto.

Metams	1/2 metų	3 mėn.
\$100.00	\$60.00	\$38.00
\$115.00	\$65.00	\$45.00
\$60.00	\$45.00	\$33.00
\$65.00	\$50.00	\$38.00
\$500.00	\$250.00	
\$100.00	\$55.00	
\$160.00	\$85.00	
\$55.00		

Danutė Bindokienė
Valentinas Krumpis
Viktoras Rimšelis
8:30 iki 4:30, šeštadieniai nedirba.
iki 4:00, šeštadieniai nedirba.
sako. Skelbimų kainos atsiunčiamos,
žiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

„Varpo” suaugusiųjų vidurinės mokyklos direktorė Marija Gailiusienė, 1940-aisiais įkurta mokykla po karo turėjo suaugusiųjų gimnazijos sta-

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-638-6622
4149 W. 63rd. St.
Tel. 773-735-7709

tarp jų — du mokytojai esantys spartai, 7 metodininkai.

NORMAN DAVIES, BRITŲ SALOS IR LIETUVOS ISTORIJA

ALGIRDAS LANDSBERGIS

Lietuvoje neseniai paskelbta žinutė (gandas?), jog prezidentas Valdas Adamkus pasiūlęs škotų („britų“) istorikui Norman Davies parašyti Lietuvos istoriją, bemačiant suerzino būrėli Amerikos lietuvių: ar mes neturime savų istorikų? Ką tas svetimšalis išmano apie giluminę, esminę Lietuvos istoriją? Taip, jis parašė Lenkijos istoriją, kur jis užgriebė ir nemažą Lietuvos plotą — bet iš „lenkiškos perspektyvos“!

Davies knygos neišvengiamai sukelia daugybę aistrų ir karštų ginčų. Toksai ir jo naujasis 1,200 psl. veikalas poveikis. Ši pernai išėjusi knyga apie Angliją, Airiją, Velsą (Vallija?) ir Škotiją pavadinta „The Isles“ (salos, t.y. Britų salos). Kaip primena autorius, tie terminai visur naudojami labai netiksliai. Jis pabrėžia, kad britų salų istorija yra keturių tautų — Airijos, Škotijos, Velso ir Anglijos istorija. Tos tautos tapo politškai apjungtos tik prieš porą šimtų metų; prieš tai jos visos buvo „didžiosios tarptautinės katalikiškos bendruomenės dalimi“. Tikta reformacija 16 šimtmečiu atkūrusi ir izoliavusi Angliją nuo tos kultūrinės bei intelektualinės bendruomenės, kuriai ji priklausė beveik 1000 metų.

Davies išsiskiria iš tų dabar-

ties istorikų choro, kurie didžiausiu šiandienos ar praėjusio šimtmečio šaltiniu laiko „nacionalizmą“ — dažnai labai miglotą ir prieštarą savoką, išsidriekusią nuo nacių ideologijos ar Žirinovskio imperialistinių klaidėjimų iki Masaryko ar Mahatma Gandhi idėjų. Todėl jis optimistiškai žvelgia į jau savarankiškomis tapusių, ar tapsiančiųjų, Britų Salų tautų — ir tuo patiu kitų, mažesniųjų Europos valstybių — ateitį.

Pagrindinis Davies optimizmo šaltinis yra Europos Sąjunga, kurios esmė, jo nuomone, aptemdė perdėtą dėmesį jos ekonominiams uždaviniams. Iš tikrųjų, tvirtina jis, suvienytosios Europos kūrėjams pirmiausia rūpėjo ne ukiniai reikalai. Jie tebuvo priemonė, siekiant aukštesnio tikslo — sukurti pasiturinčią bendruomenę, kurios visi nariai, dideli ir maži, galėtų gyventi saugiai ir taikingai. Istoriškas tvirtina, jog suvienytosios Europos idealą niekina tie, kurie nori išsaugoti savo dominuojantį vaidmenį ir valdyti kitas tautas. Nors Europos Sąjunga — turi daugybę trūkumų, žodinė kova Briuselio posėdžių salėse istorikui Davies daug patrauklesnė už praeties Europos sienų kaitaliojimą su tankų pagalba.

Tautinio sąmoningumo at-

Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV-se Vygaudas Ušackas kalbasi su Kroatijos Respublikos konsulu Domagojom Sola ir Belgijos konsulu Dirk Lanke ALTo ir Lietuvos gen. konsulato Čikagoje suruoštuose pietuose balandžio 27 d. Chicago Athletic Association patalpose

Jonas Kuprys nuotrauka

gimimas tarp Britų salų tautų autoriui nekelia nerimo. Jungtinė Karalija, ar Didžioji Britanija — rašo jis — buvo sudaryta tarnauti imperijos interesams. Imperijos praradimas sugriovė ir to darinio egzistencijos pagrindą. Anglija, anot Davies, yra didi, kultūringa, turtinga šalis, kuri greičiausiai dar labiau prakustų, tapusi savarankiška, o ne kaip nepatenkintų satelitų vadovė. Jei Airijos Respublika gali klestėti nepriklausomai, kodėl ne Škotija? Ar Velsas? Šiaurės Airija, nuo pačios pradžios buvo „dirbtinis darinys“.

(Autoriaus teze būtų dar įtikinamesnė, jei jis būtų pagvilęs ir mažesniųjų Vidurio-Rytų Europos valstybių ūkines problemas, joms bandant įstoti į Europos Sąjungą, ar užsiminęs, kad nepaisant Sąjungos autoriteto ir globos, toje Europos dalyje tebeagrumtuojama tankais.)

Davies knyga yra kelrodis britų istoriografijoje. Dar neseniai joje vyravo įprastinis modelis: Britanijos istorija yra „angliška kalbanciuji“, anglosaksijos kultūros ir būdo tautų istorija. Tačiau šis modelis pastaruoju metu vis sparčiau eizėja, jo vienijantys simboliai vis labiau svetimėja.

Lietuvos istorijos „grynumu“ susirūpinusieji tautiečiai gali lengviau atsikvėpti. Blykstelėjęs pavojus jau praėjo, Norman Davies plūša prie kito stambaus veikalo. Bet prieš palinkint jam „geros kecionės“ (ir nebesibrauti į ne savo daržą), vertėtų žvilgtelti, su kuo atsiveikiname.

Savo ankstesnėje knygoje „Europa: A History“ Davies Vidurio-Rytų Europą nagrinėja kaip svarbią ir iki šiol per-

daug ignoruotą Europos dalį, išskeldamas jos kultūrinį bei politinį inasą, pvz., sulaukiant turkų veržimasi į Europą 16-ame amžiuje. O jau ir Lietuvoje išėjusioje Lenkijos istorijoje jis ne tikta Lenkiją, bet ir Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę aprašo ne kaip antrą eilės Europos pakraščiu figūrėlę, bet kaip reikšmingą jos istorinio vyksmo dalyvę.

Rašydamas apie lietuvių tautinį atgimimą ir sugrįžimą į Europos politinę areną 19-ame šimtmetyje, kas tada atrodė neįmanoma, Davies su nuostaba pareiškia, jog visgi tai įvyko. Jis yra pakartotinai pareiškęs, jog II pas. karas prasidėjo, ne vokiečiams peržengus Lenkijos sieną 1939 m. rugsėjo 1 d., bet jau Hitleriui „užpuolus“ Lietuvą, t.y. užėmus Klaipėdos kraštą dar tų metų kovo mėnesį. Aptardamas Rytų Europos tautų to karo metu patirtus nuostolius, jis pabaltijietius įrikuoja į „daugiausia civilijų gyventojų“ praradusių tautų grupę.

Kovinguosius Davies kritikus erzina ne tiek jo metodologinės spragos ar faktinės klaidos, kiek jo ypatingas dėmesys ir palankumas Vidurio-Rytų Europos tautoms. Viena jo gynejų, londoniške, netrukus išsiesiančios knygos apie gulag stovyklas, autorė Anne Applebaum, tokią kritiką vadina „spjaudymusi banalybėmis“; anot jos, jie bando nutildyti Davies, nes jis nesutinka su „Alijantų istorijos šablonu“ — tuo šablonu, pagal kurį istorikai, pašventusieji savo karjerai, „aršiesiems“ rytų europiečiams, įtraukiami į „įtartinųjų“ sąrašą.

Taip, turime savų istorikų, kurie galėtų pasaulį supažindinti su Lietuvos istorija. (Vienas pavyzdys — prof. Erikas

Gudavičius, kurio „Lietuvos istorija“ jau susilaukė trijų leidimų.) Turime ir daug žadančių atžalyną. Tačiau net ir sapnuose nėra prestižinės leidyklos, kuri jų istorijas išleistų. Kitaip išleistosios pagalstų, nesulaukusios išsamesnių recenzijų ir neįkoposios į bibliotekų lentynas.

O, jeigu Davies būtų teigiamai atsiliepęs į Lietuvos prezidento pasiūlymą...

PARENGTAS PERDUOTINŲ TORŲ SĄRAŠAS

Ekspertų komisija, vadovaujama Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos direktoriaus Vlado Bulavo, remdama Lietuvos vyriausybės patvirtintais kriterijais, parengė žydų religinėms bendruomenėms ir bendrijoms perduotinų torų sąrašą.

Į sąrašą įtraukta 313 torų ir jų fragmentų. Tai didžioji Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje saugomų torų dalis. Judėjų religija reikalauja palaidoti toromis vadinamus šventraščio pergamento ritinius, kuriuose ranka surašyti Senojo Testamento penkiaknygė, kai jie nebetinka naudoti. Tinkamas toras, pagal kanonus, priimta laikyti sinagogose, maldų namuose arba rabinų seminaruose.

Šiuo metu Nacionalinėje bibliotekoje saugoma 371 tora ir jų fragmentai. Posėdyje dalis komisijos narių pasiūlė atieityje peržiūrėti perduotinų torų skaičių, jį padidinant. Be to, iš bibliotekoje paliekamų 58 torų, atlikus papildomą ekspertizę, bus svarstomas dar 9 torų perdavimo klausimas, nes jos kol kas nėra identifiukuotos.

(ELTA)

DRAUGAS, 2001 m. gegužės 1 d., antradienis

3

Danutė Bindokienė

Lietuva: pozityvus žvilgsnis

Džiaugiamės, kai vietinėje žiniasklaidoje paminimas Lietuvos vardas, ypač radę reportažų, teigiamai nušviečiančių mūsų tėvynės praeitį ir dabartį. Visgi neretai tenka nušviesti, kai tarp teigiamų žodžių — tarytum dagiai gelii darželyje, pasirodo kritika. Panašiai jautėmės, neseniai viename Čikagos dienraštyje skaitydami apie Lietuvą straipsnius, kuriuose tendencingos užuominos apie žydų patirtą tragediją nacių okupacijos metu, galima sakyti, nustelbė pozityvius pasisakymus apie lietuvių tautos laimėjimus po nepriklausomybės atkūrimo. Kadangi šiuo metu Lietuvai, siekiant NATO ir Europos Sąjungos narystės, yra gyvybiškai svarbu užsieniui, ypač JAV-ams, sudaryti kiek įmanoma pozityvesnį įvaizdį, tokio pobūdžio informacija kartais yra blogiau, negu visiškai jos nebuvimas.

Galbūt geriausia ir išsamiusia, iki šiol bet kur Amerikos spaudoje užtikta, informacija apie Lietuvą buvo išspausdinta „The Washington Times“ dienraštyje, trečiadienio, balandžio 18-os, priede. Pavadinta paprastai — „Lithuania“ — medžiaga apima šešiolika puslapių, gausiai iliustruotų spalvotomis, geros kokybės nuotraukomis.

Autorius: Tim Kennedy; projekto direktorius: Kevin M. Baerson.

Tai išsami, visos valstybės ir tautos gyvenimo svarbiausias sritis apimanti, informacija, kurios pagrindinis tikslas ir yra parodyti, kad Lietuva yra jau tvirtai įleidusi šaknis į Vakarų Europos šalių bendruomenę, per vienuolika nepriklausomo gyvenimo metų pasiekusi žymių laimėjimų, įsigijusi deramą užsienio valstybių pagarbą bei pripažinimą. Tai akivaizdžiausias įrodymas, kad ji verta ne tik narystės NATO, bet pasirodusios būti aktyvi šios prestižinės organizacijos nare. Nors ne visose gyvenimo srityse pažanga galbūt pakankama ar vienoda, bet, šiuo keliu einant, netrukus išsilygins ir dabarties nesklaidumai.

Visų svarbiausia: Lietuva yra demokratinė, pastovi valstybė, besivejanti kraštus, kuriems nebuvo lemta kentėti pusšimčio metų priverstinį atskyrimą nuo laisvojo Vakarų pasaulio ir nuolatinio Maskvos varžymo savarankiškai siekti, kas Lietuvai, o ne Sovietų Sąjungai, yra nauding-

giausia. Tad verta lietuvių tautai remti, saugu joje investuoti, arba bent turistiniu maršrutu aplankyti.

Tą įvaizdį 16 „Washington Times“ laikraščio puslapių tikrai sukuria, visų pirma pateikiant ekonominės ir politinės pažangos informaciją, supažindinant su žmonėmis (prezidentu, užsienio reikalų ministru, ambasadoriumi ir kitais Lietuvos vidaus bei užsienio politikos varikliais), kurių veikla ir sumanumas lydi Lietuvą į tarptautinę bendruomenę. Kadangi „The Washington Times“ yra Amerikos, juo labiau jos sostinės, dienraštis, dėmesys ypač kreipiamas į JAV pagalbą, investicijas ir kitus įnašus Lietuvai. Todėl paminimos didžiosios JAV bendrovės (Philip Morris, Williams International ir kt.), pirmosios nepabūgę investuoti Lietuvoje. Pabrėžiama svarba, kurią Lietuvos valstybė vaidina, kaip tvirtas tiltas tarp Rytų ir Vakarų. Kitaip tariant, LR ambasada Vašingtone ir atitinkamos įstaigos Lietuvoje sėkmingai pasidarbavo, kad šie puslapiai būtų išspausdinti.

Praėjusios savaitės (bal. 27 d.) „Financial Times“ tarytum paantrina aukščiau paminėtą „The Washington Times“ informaciją apie Lietuvą, skiriant jai nemažai vietos. Kad Lietuva yra tiltas tarp Rytų ir Vakarų, pabrėžia straipsnis (ilustruotas prez. Adamkaus, Vilniaus ir kt. nuotraukomis): „Into Europe — with a new bridging role“ (Rafael Behr ir Anthony Robinson). Nors straipsnyje ir paminimi tarptautiniai keblumai, su kuriais Lietuvai dar vis tenka susidurti, tačiau apskritai jis yra teigiamas. Ypač žvilgtelint iš santykių su Maskva pusės, prisimenant sėkmingą prezidento Adamkaus apsilankymą Rusijoje ir susitikimą su prez. Vladimir Putin. „1991 metais jau praėjusieji, Lietuvai patinka, kad Rusija su ja kalbasi kaip su lygiaverte užsienio šalimi“, teigia autorius, pabrėždamas, kad Lietuvos pagrindinis siekis ir tikslas — narystė NATO ir Europos Sąjungoje.

Šiame „Financial Times“ numeryje yra ir daugiau medžiagos apie Lietuvą. Nepaisant, ar tai sutapimas, ar „suplanuota kampanija“, be abejonės, tokia informacija svarbi šio krašto spaudoje pastūmęs Lietuvos bylą gera linkme.

Lietuvos trispalvė plevėsavo Čikagos miesto centre balandžio 27 d., pažymint Lietuvos ambasadoriaus JAV-se Vygaudo Ušacko pirmąjį vizitą šiame mieste. ALTas susitarė su miesto pareigūnais ir specialiai George Ryan susitikti su amb. V. Ušacku.

Vidos Kuprys nuotrauka

ORINOKU, PRIE SALTO ANGEL

EDMUNDAS PETRAUSKAS

Nr.3

Apiplaukiam aplink salą įsitikinę, kad tai tik sala, skubėdamas ieškoti žemyno Kubos link, Kolumbas vis tik pastebėjo, kiek toliau į pietus nuo La Trinite, didžiulės, stiprios gėlo vandens srovės, išplaukiančios iš jam dar nežinomo, apie 300 mylių pakrantės utimancijų Orinoko žiotių. Kolumbas susikūrė net teoriją, kad tai galimai žiotys vienos iš keturių rojauš upių nuo žemės viršaus; žemės, kuri ne apvali, bet kriaušės pavidalo.

Trinidad Port of Spain mūsų pirmoji sustojimo vieta po išplaukimo iš Santo Domingo. Dėniuose visų akys prilipusios prie pakrantės, trokštant vėl žemę po kojomis turėti. Saulėta, bet ne karšta diena. Įplaukiam į pakrantę išsiplėtusį Port of Spain uostą, pilną trigubai sukratytų talpintuvų su ilga eile pakratų ir tuščių laivų. Vien tik į uostą pažvelgus, matyti salos ekonominis pajėgumas. Netrukus jau esam pririšami prieplaukoje šalia didžiulio, imponuojančio pastato keleiviams. Apie 15 min. trukusiai laivo registracinei kontrolei praėjus, byrame iš laivo į kelias vietines keliones (tūrus), kurios pasirenkamos ir užmokamos ne veliau,

kaip dieną prieš. Pasirinkom „City and Panyard tour“. Penktadienio popietė — mokyklos paskutinė diena. Palesti mokyklų mokiniai — visi švarūs, gražiomis, atskiromis berniukų ir mergaičių uniformomis. Malonu jais grožėtis — jų energija ir jaunatvišku džiaugsmu, atpažinus jiems, kad autobuse svečiai, turistai jų krašte. O rankų mosikavimai, krykštavimai, lyg gimines pamatus, juos pasitinkant, autobusui stojant, jiems šokant net siauron gatvelėn. Sveikinas, nieko iš mūsų neprašo.

Atvykstam prie Panyard (dubėnų kiemo). Suėję per stipriais vartais saugomą siaurą įvažiavimą, randam platesnę vietovę, pilną kėdžių ir sceną. Aplink daug plieninių statinių, į kuriuos paruoštų. Jau išbaigtomis statinėmis 14-kos muzikantai apie valandą trukęs koncertas mums, iš tiesų, tai tik repeticija, pasirengiant Trinidado didžiajam Karnavalui, trunkančiam nuo sausio 1-mos iki Pelenų dienos. Trinidade, kaip ir Brazilijoje — tūkstantčiai egzotiškai išsipuošusių, spalvingų šokėjų, muzikantų, atsisveikina su „kūniškais viliojimais“, mėsa.

Plieninių statinių muzika gimė Trinidade. II pasaulinio karo metu Mambo-Tambo būgnų vietinę muziką uždraudus, o tradicinių instrumentų vietiniams negalint įsigyti dėl neprieinamų kainų, turint apšiai plieninių naftos statinių (ir naftos!), trinidadiečiai iš jų susikūrė sau fantastiškus instrumentus, kuriuos vadina „Pans“ (dubenimis). Šio tipo muzika netrukus iš Trinidado paplito per visas Karibų salas. Čia pat, prie daugybės parengiamų muzikai statinių, paroda

įvairių įrankių, paprastų kųjų, kuriais pažymėtos statinių viršaus dalys iškalamos, išgaunant įvairius tonus, muzikos balsus — nuo sopranų, tenorų, žiedų bosų, priklausant kiek nupjovimu statinė sumazinama. Pamenu, kai Kanados šimtmetį švenčiant EXPO'67 Montrealyje, specialiai įrengtoje saloje grojo fantastiškas, Trinidado-Tobago paviljono pakviestas, „pan“ instrumentų orkestras. Pavaišinti romo pūnų (kiek nori), pakviesti šokti (kiek nori), plojome vyresnio amžiaus pakeleivėi, laimėjusiai Trinidado romo butelį už „nebūtinai geriausią, bet ilgiausią šokią“... Port of Spain „panjarde“.

Toliau lėtai vyksta pro didelį, gražiai užlaikomą parką, pro Indijos rūmų stilius, labai „iškvartatkuotus“ gražiai išlaikytus, puikiai apsidotus senus rezidencinius namus lyg „ambasadas“ — šiomis dienomis į pilis panašias. Tarp jų, štai ir Trinidado katalikų vyskupo rezidencija, iš lauko nepalyginamai didesnė, puošnėsnė už mūsų Kanados — Londonos vyskupo! Fasadinio bokšto priekis papuoštas didžiuliu 2000 m. Jubiliejaus šoku „Atverk plačiai duris Kristui“.

Toliau privažiujam fantastišką — dydžiū ir augmeniją — botanikos sodą, sutvarkytą ir užlaikomą taip, kad ir Š. Amerikoje galima būtų pavydėti. Netruko įsitikinti, kad tokio įvertinimo vertas. Baigiant vizitą, praeinam botanikos sodo šonu palei apsaugos tvorą ir sargybinių saugomus Trinidado prezidento rūmus, lygiai paskendusius egzotiškuose žalumynuose ir gėlynuose. Daugelis prezidentų šios gyvenvietės panorama galėtų pavydėti.

Į pavakarę autobusu kylame aukštyn priemiesčio kalnais, nuo kur matyti saulėlydžio metami paskutiniai spinduliai ant mazo, lyg žaislo, mūsų laivo pakrantėje. Nakties metu Port of Spain, Trinidadas ir dauguma salų Karibuose nepasizymi saugumu. Autobusui pasukus ne ta gatve į uostą prie laivo, gaunam dar priedinį miesto „tūrą“, be pavojaus gatvėse. Sala turtinga nafta, asfaltu, 50 x 37 mylių dydžio su 1.2 milijonų gyventojų, kurių 400,000 Port of Spain sosti-nėje.

Pet Trinidado meso-indėnai „išbiro“ iš P. Amerikos į visas salas Karibuose. Kovingieji ir žiaurūs indėnai karibai, vis užimdami naujas salas, iš jų ištūmė vietinius gyventojus aravakus, bet ir patys buvo veik sunaikinti pokolumbinių europiečių, nukamuoti europiečių atneštomis, cia nebuvusiomis ligomis ir sunkių priverstinių darbų cukraus švendrių, tabako, kasyklų produkcijoje. Visa tai, Kolumbui tikint, kad radęs tiesiog kelią per vakarus Indijos ir oriento turtams atsigabenti. Karibai, Kolumbo pavadinti „West Indies“, taip ir liko žinomi net lig šiol.

Šeštadienio, sausio 8-tos rytas. Plaukiam nuo Trinidado atgalios, šiaurės kryptimi 137 jūrmyles į Mayreau, privačią salą, kurioje turėjom praleisti dieną, prieš pasiekiant Trinidadą. Saulėje ir vėjuje „kepnamus“, lyg kokio lūkestio traukiamus, laivo priežiūros, patogumų ir valgių lepinamus keleivius supa smarkiai, kaip jau kelintą dieną, vandenys šokdamas bangos.

(B.d.)

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

PETRO ŽVEJONĖ

III Velykų sekmadienis

Evangelijos skaitinys užmėna mįslę. Sv. Rašto tyrinėtojai laikosi bendros nuomonės, kad pirminis Jono evangelijos variantas baigėsi 20-uoju skyriumi, kuris baigiamas paaiškinimu, kodėl Jonas ėmėsi rašyti šią knygą. Jis užsimena, jog galėjo užrašyti dar daug kitų ženklų, „kurie nesurašyti šioje knygoje“, tačiau jautėsi parašęs pakankamai, kad padėtų įtikėti Jėzų. Taigi išlieka klausimas — kodėl buvo pridurtas dar vienas skyrius? Evangelistas vis dėlto jautė, kad to skyriaus trūksta Evangelijai užbaigti. Jame pasakojama apie Jėzaus pasirodymą prie Genezareto ežero, stebuklingą žuklę Jėzui nurodžius, kur užmesti tinklus, trigubą Petro meilės išpažinimą, po kurio Viešpats paskiria jį ganyti savo avis bei avinėlius, taip pat mįslingai išpranašaujama Petro kankinystė.

Šiame skyriuje aiškiai pabrėžiamas paliejamasis „užmesti tinklus“. Skaityti 153 simbolizuojama daugybę naujų įtikėjusiųjų. Petriui patikimas ypatingas vaidmuo — rūpinantis tikintųjų bendrija, jam teks paliudyti Viešpatį savo mirtimi.

Jono evangelijos epilogė vėl sutinkame tuos pačius mokinius, kaip ir Velykų rytą, intuitiškai Jona ir impulsyvią Petrą. Paslovinčias Viešpats nepamiršta varginto žmogiko būvio. Pavargusiems po naktinės žuklės savo bičiuliams jis paruošia pakrantėje pusryčius. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kaip Jėzus leidžiasi palengva atpažįstamas. Jis tas pats, tačiau ne toks pat. Jo pasirodymai leidžia nujauti naujo pasaulio slėpinį.

Šiame pasakojime aiškiai akcentuojamas Petro vaidmuo. Tai jis nusprendė žvejoti, jis pirmasis iššokęs iš valties, atplaukę pas Jėzų. Pirmajame amžiuje Bažnyčios tinklams išliko grėsmė sutrukinėti dėl į krikščionių bendriją išitraukiantųjų daugybės ir įvairovės. Petriui patikimas Bažnyčios vienybės tinklas, jam skirta rūpintis jo vientisumu.

Kupino žuvų tinklo simbolis, po to einantis avių kaimenės įvaizdis reiškia, kad Jėzus suteikia Petriui Bažnyčios vadovo įgaliojimus. Šią interpretaciją patvirtina Jėzaus žodžiai: Petras pavadinamas uola ir jam patikimi Dangaus karalystės raktai (Mt 16, 15-19). Negalima nepastebėti triskart pakartoto Jėzaus klausimo ir Petro atsakymo. Čia įžvelgiama diskretiška Jėzaus šypsena, primenanti tą momentą, kai Petras ūmiai pažada Pasutinės vakarienės metu: „Jei ir visi pasipiktintų, tai tik ne aš!“ (Mk 14, 29). Po šio pagyrininko pažado jis tą naktį tris kartus nupuolė. Šįkart ant ežero kranto Petras nežarsto pagyrų. Jis supratingas ir nuolankus, supranta esąs silpnas, tačiau taip pat suvokia ir savo meilę. Petras, patvirtintas Dievo kaimenės ganytoju ir pirmutiniu tarp apaštalų, supranta, jog tai bus meilės pirmenybė.

Patvirtinęs Petro pirmenybę, Jėzus čia pat paskelbia apie jo kankinystę. Už Dievo privilegijas mokama. Tikrieji Dievo bičiuliai bus taip pat kryžiuojami. Kiekvienas kilniausias pašaukimas pasiekiamas per skaudžius išbandymus.

Hans von Kulmbach (m. 1522). „Kristus prie Galilėjos ežero“.

Kristaus triumfą kaip didingą liturgiją, apimančią visą dangų. Visatos kūrinijos, dangaus, žemės ir jūros giedami himnai yra tarsi protesto atsvaras triumfališkam Romos imperatorių kultui. Ši dangiškoji liturgija atspindi Prisikėlusiam Avinėliui priklausantią visą ateitį. Jonas parodo, kad istorija teikia Dievui šlovę per Kristaus pergalę.

KRYŽIŲ KALNO BAŽNYČIOS PROJEKTAI

Kovo 30 d. Šiauliuose, „Aušros“ muziejaus rūmuose, atidaryta Kryžių kalno bažnyčios projektinių darbų paroda. Prieš tai daugiau kaip mėnesį ši unikali, didžiulį visuomenės susidomėjimą sukėlusio ekspozicija buvo rodoma Vilniuje. Kryžių kalno erdvės, bažnyčios vietos parinkimo ir architektūrinės idėjos konkursui buvo pateikta 30 autorinių darbų. Šiauliuose eksponuojami 23 — visi laimėję ir premijomis įvertinti konkurso dalyvių darbai.

Anot Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio, bažnyčia reikalinga ir dvasininkams, ir maldininkams. Kasmet organizuojant Kryžių kalno atleidus ar kitas šventes, patiriamas aibes rūpesčių dėl nepalankaus Lietuvos klimato, reikia statyti laikiną altorių, apsaugantį nuo lietaus ir vėjo. Vyskupo manymu, daugelis

atvykusių prie Kryžių kalno žmonių nori ne tik pastatyti kryžių, bet ir niekieno netrukdomi susikaupti, atlikti išpažintį, švęsti Eucharistiją, taigi nedidelė bažnyčia Kryžių kalnui pasidaryti tam puikiai pasitarnautų. Pasak vyskupo Eugenijaus Bartulio, Kryžių kalno bažnyčia nesiekia konkuruoti su kalno prieigose stovinčiu praejusių vasarą iškilmingai pašventintu pranciškonų vienuolynu nei juolab su patiu Kryžių kalnu. Lurde ir kituose apsišventinimais bei kitais išskirtiniais įvykiais garsios vietos stovi bažnyčios, o šalia jų — vienuolynai. Maldininkams reikia abiejų institucijų.

Kryžių kalno erdvės, bažnyčios vietos parinkimo ir architektūrinės idėjos konkursą organizavo Kryžių kalno priežiūros komitetas kartu su Šiaulių rajono savivaldybe ir Lietuvos architektų sąjunga. Konkursas buvo pasiūlytas prieš dvidešimt metų, kai Kryžių kalnui ir jo kraštovaizdžiui, suderinus daugybę dvasininkų, paminklosaugininkų ir architektų prieštaringų nuomonių. Konkurso dalyviai, tarp kurių buvo ne tik profesionalių architektų, bet ir Dailės akademijos, Vilniaus Gedimino technikos universiteto studentų, turėjo pasiūlyti bendrą erdvinę Kryžių kalno ir jo prieigų sutvarkymo idėją, suprojektuoti 200 vietų transformuojamą bažnyčią. Pateiktus darbus vertino vysk. Eugenijaus Bartulio vadovaujama komisija. Darbai buvo vertinami pagal tai, kokią poveikį siūlomas projektas padarys Kryžių kalnui ir jo kraštovaizdžiui, kiek ir kaip veiks unikalią kalno aplinką, taip pat atsižvelgti į projektų universalumą ir meniškumą.

Konkurso vertinimo komisija pirmąją vietą ir 900 Lt premiją paskyrė kauniečių architektų grupei — V. Minkevi-

ŽINIOS IŠ KLAIPĖDOS

• Kovo 10 d. Klaipėdos katechetikos centre metodinio seminaro metu s. Ramutė Budvytė su tikybos mokytojais svarstė dvasinio vadovavimo problemą.

• Kovo 16-17 d. viešnia iš Reinbeko Rita Marija Lutter Klaipėdos apskrities tikybos mokytojams vedė seminarą „Atskleiskime vaikams psalmes“. Mokytojai mokėsi, kaip diegti religijos žinias per gyvenimo patirtį. Seminaras buvo naudingas ir Klaipėdos universiteto Pedagogikos fakulteto religinio ugdymo specializacijos studentėms, turėjusioms puikią galimybę pagilinti savo praktinio darbo įgūdinius.

• Šv. Juozapo darbininko parapijoje pradėjo veikti Maltos ordino skyrius. Jam vadovaujanti Loreta Šiaučūnaitė numatiusi rūpintis vargstančiais, pagelbėti daugiavaikėms šeimoms. Ši organizacija bendradarbiaus su Dvasinės pagalbos jaunimo centru (DPJC) „Gailėtingumo darbų“ programos savanoriais.

DPJC džiaugiasi naujaisiais talkininkais savanoriais. Vieną jų jau įsitraukė į įvairias programas, kiti — dar lanko parengiamuosius kursus. Jaunimo vadovai rengiasi vasaros vaikų stovykloms, padeda „Jaunimo misijai“. Savanoriai sulaukė ir šeimoms skirta programa „Už vaikus atsakingi visi“.

• Kovo 19 d. Šv. Juozapo Darbininko parapijos charizmininkų evangelizacinė grupė kartu su vikaru kun. Vygytu Gudeliūnu lankėsi Pegėgiuose.

Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje klebono Sauliaus Damašiaus ir parapijos tarybos rūpestiu organizuotas gėvėnės sekmadienių paskaitų ciklas, skirtas krikščioniškai šeimai. Kovo 25-ąją paskaitą „Santuokos neišardomumas ir vientisumas“ skaitė Telšių vyskupijos kancleris, bažnytinės teisės daktaras kun. Juozas Šiurys. Jis kalbėjo apie sutuoktinių pareigas, Dievo kvietimą į savo gyvenimą ir priesaikos reikšmę.

čiu, Š. Kiauneį ir R. Raslačiūnį. Antrąją vietą pelnė architektų grupė iš Vilniaus — A. Barzdžiukas, G. Šveikauskas ir D. Regelskis, trečiąją — G. Janulytė-Bernotienė studija: L. Bulakienė, E. Repšas bei G. Zykvienė.

Konkursą laimėjusių kauniečių projekte numatyta statyti Kryžių kalno bažnyčią prie vadinamojo piligrimo kelio. Bažnyčiai numatyta vieta dešiniame Kulpės upelio krante, už miškelio. Manoma, kad bažnyčia toje vietoje nepažeis Kryžių kalno kraštovaizdžio, nes nuo kelio ji nebus matoma.

Vyskupas Eugenijus Bartulis parodos atidarymo metu pasidžiaugė, kad su konkurso darbais — maketais ir brėžimais — dabar galės susipažinti šiaulietiai. Kryžių kalno ir prie jo planuojamos bažnyčios problema yra ne tik Šiaulių, bet ir visos Lietuvos problema, — kalbėjo vyskupas. — Todėl reikia atsižvelgti į visų žmonių nuomonę ir ieškoti priimtinausio sprendimo. Konkurso vertinimo komisijos narys menotyrininkas prof. V. Rimkus ragino į Kryžių kalną žvelgti platesniu žvilgsniu, nes tai ne tik gamtos, istorijos, bet ir krikščionybės, katalikybės paminklas. Negalima užmiršti ir socialinės raidos, vykstančių diskusijų, daugybės nuomonių — juk tai gyvas organizmas, kurio domis visą pasaulį.

Bažnyčios žinios, 2001 m. Nr. 7

SKELBIMAI

ELEKTROS
[VEDIMAI] — PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVERTŲ, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapols ir OR. Mgr. Aukšas S. Kana kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 68th Street
Tel. (708) 424-6554
(773) 581-0854

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir dengiamo stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-520-6155.

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H.DECKYS
TEL. 773-585-6624

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFFICE (773) 220-8761
HOME (708) 425-7100
MOBILE (773) 580-6205

RIMAS L. STANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybės įkainavimas vežimui
• Perkaime ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Parduotuvė valymui reikalingi darbuotojai. Gali kreiptis ir šeima. Darbas Tennessee valstyje. Atlyginimas \$1,500 — \$1,800. Dokumentai ir kalba nebūtini. Tel. 901-240-5544 arba 901-830-7223.

V.A.L. Auto Services
Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams — nuolaidos. 3800 W. 79 St.
Tel. 773-582-0183, 773-582-0184.
Kalbame lietuviškai.

Sergantiems, vienišiesiems žmonėms, kuriems reikia priežiūros, jaukių, švarių namų ir sveiko maisto — slaugos iš „For your service“ agentūros visą tai padarys. Skambinti Zita, tel. 773-585-9067 arba 773-585-6709.

SAKRALINĖS MUZIKOS KONFERENCIJA Vatikane

Sausio 25-27 d. Vatikane vyks sakralinės muzikos konferencija, kurią rėmė Popiežius, kurio kultūros taryba ir Romos Šv. Cecilijos akademija, sušaukė muzikantus ir kompozitorius iš 14 šalių, tarp jų ir JAV.

Atidarymo kalboje Tarybos prezidentas kardinolas Paul Poupard džiaugėsi atvykusiais ortodoksų, anglikonų ir judaizmo atstovais. Sausio 27 d. visi delegatai susitiko su popiežiumi Jonu Pauliu II.

Kardinolas Poupard sakė, kad platus dalyvių spektras gali padėti sukurti „kultūrų simfoniją, kuri praturtins mus ir padarys atviresnius įvairioms sakralinės muzikos tradicijoms“.

Atstovas iš Indijos atliko katalikų Mišioms skirtą, tačiau Hindu Kirtan forma sukurta šiuolaikinės muzikos kūrinį. Profesorius iš Libano aptarė

Rytų Bažnyčių tarpusavio įtaką, kur susilieja Rytų ir Vakarų tradicijos. Norah Duncan IV iš Detroito pasakojo apie Amerikos afriekietį muziką, kuri, jo nuomone, remiasi protestantiškuoju modeliu ir nebeatitinka afriekietį katalikų bendruomenės poreikių. Duncan nuomone, įvairias tradicijas jungianti muzika „primena žmonėms jų bendrystę su katalikais“.

Nepaisant ryškių kultūrinių bei etninių konferencijos dalyvių skirtumų, muzikantai iš viso pasaulio diskusijose kėlė tas patias visiems bendras problemas. „Visur atsispausdinti susirūpinimas, kad populiaros muzikos stiliai veikia bažnytinę muziką, kurioje dingsta sakralumas ir šventumo pojūtis. Tai aktualu jau daugiau nei 30 metų. Manau, kad laikas ieškoti sprendimų“, — sakė Duncan.

BŽ, 2001 m. Nr. 4

BAŽNYČIA NEPRIĖSTARAUA GENETIKOS TYRINĖJIMAMS

Popiežiškosios gyvybės akademijos viceprezidentas vyskupas Elio Sgreccia interviu Vatikano radiui atmetė priekaištus, esą Bažnyčia priešinga tyrinėjimams bei pažangai genetikoje srityje. Iškilus Vatikano bioetikos ekspertas pakartotinai teigė, jog Bažnyčia remia mokslo tyrinėjimus, nes Dievas pavedė žmogui dalyvauti kūrimo darbe. Tačiau jis drauge pabrėžė, kad moksliniai tyrimai, kaip ir visa žmogaus veikla, privalo atsižvelgti į žmogiškąjį orumą.

Anot vyskupo E. Sgreccia, Bažnyčia nepritaria klonavimui ir embrionų naikinimui tyrinėjimo tikslais ne dėl religinių, bet dėl visiškai racionalių priežasčių. Šio atmetimo priežastis yra pagarba žmogiškajam individui visais jo gyvenimo raidos etapais. Bažnyčia pritaria kamieninių ląstelių tyrinėjimams, jei jie atliekami naudojant jau gimusių žmonių audinius. Akademija nepritaria, kad kamieninių ląstelių tyrimams būtų naudojami embrionai. Vyskupas E. Sgreccia taip pat teigė, kad Popiežiškoji gyvybės akademija iš principo neprieštarauja, jog gyvūnams ir augalams būtų taikomi biotechniniai metodai. Tačiau akademija tokiu atveju reika-

• Kovo 27 d. Kaišiadorių savivaldybėje mero Prano Zavecko iniciatyva savivaldybės darbuotojai susitiko su rajone dirbančiais dvasininkais ir vysk. J. Matulaičiu. Susitikimo metu pasidalyta mintimis dėl tolesnio bendradarbiavimo sprendžiant socialines, jaunimo dorinio ugdymo bei prevencinio darbo problemas. Kunigai kreipėsi į rajono vadovus prašydami pertvirti maršrutinių autobusų grafikus, kad sekmadieniais tikintieji galėtų atvykti į pamaldas. Per susitikimą aptarti ir kiti reikalai.

• Kovo 24-25 d. Birštone vyko Kaišiadorių vyskupijos „Vilties tilto“ vadovų seminaras „Korybiiniai darbai moterų ir mergaičių grupėse“. Seminare dalyvavo viešnia iš Vokietijos ses. Ursula Grzybek.

Kryžių kalno detale.

Donizetti operos „Meilės eliksyras“ generalinėje repeticijoje Morton gimnazijos salėje susitiko. Iš kairės: sol. Vaidas Vyšniauskas, dr. Vitalija Vasaitienė, Čikagos Lietuvių operos pirmininkas Vaclovas Momkus, solistė Violeta Urmana.

„SALIŪNAI LIETUVYSTĖ PALAIKO“

„Gintaras“ — ko gero vienintelis tikras lietuviškas baras, išlikęs Čikagoje. Jau 55-erius metus jis stovi Marquette Parke — anksčiau buvusiam lietuvių rajone. Lietuviai turėjo savo mokyklą, bažnyčią, ligoninę, parduotuves ir barus.

Iš istorijos. Alfonsas Eidintas knygoje „Lietuvių kolumbai“ rašo: „Būdingiausias 19 a. pab. ir 20 a. pr. amerikietiškos kultūros atributas buvo karciamas, JAV vadinta salionu. Jauni, nevedę vyrai po sunkios darbo dienos eidavo į šią vienintelę vietą, kur buvo galima laikinai pamiršti sunkias gyvenimo sąlygas, alinanti sveikata darba, namų ilgesį“. „Gintara“ įkūrė lietuvių imigrantai po karo. Per pusę amžiaus jam vadovavo penki šeimininkai. Penktasis — dabartinis baro savininkas, Ažuolas Stelmokas už „Gintaro“ baro stovį jau 16 metų. Ažuolas dar pats pamena, kuomet „ant šitos gatvės“ buvo net 15 lietuviškų barų: „Šnyko“ visi. Miršta savininkai, nyksta klientūra.

„Salionai atsirado anksčiau nei bažnyčios arba šalia bažnyčių. Salionas buvo kartu ir vienintelė nebažnytinė susirinkimų vieta, čia buvo gaunama informacija apie laisvą darbo vietą. Nesant kitų pramogų, salionų skaičius lietuvių kolonijose buvo neproporcingai didelis. 19 a. pab. Pennsilvanijoje, Mount-Carmele gyveno 766 lietuviai, 13 iš jų laikė salionus. Šenandore, daugiausia tuo metu lietuvių turinčiame mieste, salionus laikė 59. Čikagoje 1910 m. buvo apie 500 lietuvių prekybos įstaigų. Daugiausia buvo barų ir salionų — 180. 1913 m. visoje Amerikoje buvo 566 lietuvių salionai“.

Ažuolas pasakoja, kad vis labiau senuosius baro lankytojus keičia naujai atvažiuosieji: „Kas po pamaldų sekmadienį užsuka, kas po darbo savaitės dieną. Mano baras — lyg kokia žmonių susitikimo vieta“.

„Salionai buvo populiariausia imigrantų susitikimo vieta. Lietuvių polinkis laikyti salionus aiškinamas tuo, kad etninės smulkės padėdavo išvengti muštynių ir riaušių tarp skirtingų tautybių imigrantų, ypač, kaip rodo senųjų lietuvių angliakasių atsiminimai, lietuvių su airiais“.

Ir šiandieniniame salione kartais pasitaiko muštynių. Pastovus baro lankytojas pasakoja apie „santykių aiškinimąsi“ tarp pačių tautiečių: kas iš Vilniaus, kas iš Kauno ar Klaipėdos. Baro savininkas mena išdaužytus langus, bet didelių nuostolių lyg ir nebuvo. Tiesa, pirmiausia į barą taip lengvai nepateksi: durys atidaromos tik pastoviams baro lankytojams. Anot Ažu-

lo, „reikalinga kontrolė. Kam tie nesusipratimai?“ Pasak vieno „Gintaro“ kliento, Marquette Parkas — vienas pavojingiausių rajonų Čikagoje, bet tai jam netrukdo čia vis užsukti. „Gintaras“ jam sukelia malonius prisiminimus: čia jo tėvai vestuvės kėlė. Šeimininkas sako, kad dauguma šio rajono gyventojų — juodaodžiai, bet į barą jie neužsuka. „Kartą buvo vienas užėjęs. Kazkam pradėjus marmėti, gražiai paprašiau jo išeiti, kad nekiltų kivirto“. Ir baro svečias sako: „Gintaras“ — maža lietuvių salė vidury juodynų. Jei ir ateitų koks, nebūtų jokių muštynių. Tik būtų gražiai išprašytas“.

Į barą renkasi ne tik lietuviai ar žmonės iš Rytų Europos, bet ir amerikiečiai. Vienas jų pasakoja: „Man čia patinka, manęs visai nejudina šis rajonas. Ateinu čia pailsėti, pakalbėti, išgerti bokalą alaus ir viskas — namo“.

„Salionas buvo lengviausias ir labiausiai garantuotas būsnis. Salionininkai stropiai saugojo savo pozicijas, nes turėjo gerą pelną, o darbas buvo nesudėtingas. Anot to meto vieno išeivio, „karčiamos įsteigimui nereikia mokslo nei patirtimo, nes ir kvailiausias žmogus mokės atkaimti bonką arba atsukti krana“.

Ažuolui šis darbas prie širdies. Jis galėtų papasakoti bent trumpą istoriją apie kiekvieną baro lankytoją. Net turi paties fotografuotą nuotraukų albumą apie savo svečius. Šeimininkas galvoja, kad tikriausiai būsiąs paskutinis smulkės savininkas, nors dabar lankytojų gausa negali skųstis: „Bet viskas juk kažkada baigiasi...“.

„Blavinių vadovas kun. A. Janušas, matydamas salionų plitimą ir darbininkų girtuokliavimą juose, smerkė salionininkus už tamsių žmonių girdymą ir žalojimą, tačiau irgi buvo priverstas pripažinti, kad salione „yra globa, gimnazija, universitetas, bažnyčia, parapija, bankas ir t.t.“

Čikagoje ir kitur salionai atsidurdavo greta salų, kuriose vykdavo savišalpos, kultūrinių ar katalikiškų organizacijų susirinkimai — „taigi ant susirinkimų sąnariai visada jau turi sudrumstas galvas“, — piktnisio išeivijos visuomenininkai. Rašytojas Vaidotas, apsilankęs JAV 1911 m., irgi suprato saliono socialinę paskirtį. Tačiau piktai pavadino jį „pirmuoju pumpuru visų tautų susitvarkyme“: „Kartais Amerikoje tiek, kiek namie jiems bažnyčia ir dar daugiau. Čia krikščynos, čia derybos, čia išleistuvės, čia sutiktušės, čia džiaugiamasi laimėjus, čia guodžiamasi pralaimėjus... salionas jam kluobas, svetainė, teatras, knygynas. Viskas. Butas samdomas

nebet tik tuo tikslu, kad būtų kur lovą nakčiai pasistatyti“.

Iš senųjų laikų atėjusi tradicija: smuklėje — bankas, galioja ir „Gintare“. Ažuolas skolina pinigų, išgrynina čekius: „Noriu, kad žmonės ateitų į barą. Jeigu aš jiems galiu padėti, tai kodėl gi ne“. Vienas vaikinukas, išgryninęs daugiau nei 1,000 dolerių vertes čekių, teigia, kad pradžioje čia eidavęs, nes neturėjęs dokumentų, kurių reikalauja bankas. O dabar, kad ir turi dokumentus, čia daug greičiau nei bankas“.

Ažuolas varto juodą knygą — tai „Skolintųjų garbės sąrašas“. Šeimininkas visus skolintuosius į ją įrašo, o kai šie atsiskaito — išbraukia: „99 proc. sumoka. Po savaitės, po mėnesio ar po metų, vis tiek kada nors ateina. Tuomet aš ir primenu skolą. Dar ir gėrimą užperku — tik sumokėk. Kaip pasitikiu? Kaip ir su moterimi — arba pasitiki, arba — ne“.

„1913 m. lietuvių inteligentams J. Basanavičiui ir M. Yčiui lankant lietuvių kolonijas, Bruklino lietuvis smulklininkas, svečiams atsisakius išgerti, taip savotiškai įvertino savo visuomeninę funkciją: „Gal jūs už blaivybę norite agituoti? Susimildami, nedarykite jokios propagandos. Mes per salionus lietuvių palaikome; jeigu mūsų nebūtų — lietuviai nutaustų“.

„Gintaras“ taip pat šiame rajone gyvenantiems lietuviams neleidžia užmiršti savo

Mielai mamytėi

A. † A.

GENOVAITEI BIELSKIENEI

Amžinybėn išėjus, jos sūnų GEDIMINĄ, marčią ROMUTĘ, sūnų PIJŲ, marčią DANGUOLĘ, anūkes KRISTINĄ ir AUDRĄ, visus artimuosius bei giminaičius netekties skausme širdingai užjaučiame.

Gediminas ir Audrė Čampės

Kazimiera Čampienė

Aleksandras Keniauskis

„ATEITIES“ ŠOKĖJAI ŠVENČIA 60-METĘ SUKAKTĮ

Šiemet sukanka 60 metų, kai įsikūrė ateitininkų šokių grupė, pirmoji lietuvių tautinių šokių grupė Čikagoje. 1941 m. susibūrusio kolektyvo pirmaisiais nariais buvo naujai atvažiuavę lietuviai Antanas Skyrius su žmona Brone ir seseria Liucija Antonete Paškauskienė bei jos vyras, Bruno Skotas, Walter Klemka ir kiti. 1961 m. „Draugas“ rašė apie gražų „Ateities“ kolektyvo pamėnijimą jo 20-mečio sukaktuvių progą. Tuomet iškilnėse Lietuvių auditorijoje dalyvavo konsulas J. Dauzvardis ir J. Dauzvardienė, vienas iš „Ateities“ šokių kolektyvo steigėjų prel. J. Prunskis, Lietuvių Bendruomenės Čikagos apygardos pir. J. Jasaitis ir kiti garbingi išeivijos atstovai,

o programoje dalyvavo „Pirmyn“ choras, solistai A. Braziš, A. Druktenytė. Istorijai liko užfiksuota, kad „taip sėkmingų rezultatų pasiekusios Ateities grupės šokių mokytojas yra Br. Shotas, pirm. V. Samoška, vicep. ir jauniausių šokių mokytoja Frances Gramont (jai su jauniausiais talkina Fr. Zapolis), sekretorė A. Baltramonaite, jos padėjėja R. Gorbaitė, kasininkė S. Samas. Šokėjų iš viso 29, jaunių — 15 (jų tarpe net trys Dauzvardžių vaikaičiai)“.

Nedaug tremties organizacijų gali pasidžiaugti tokia sėkminga veikla, kaip „Ateities“ šokėjai, kurie savo meną ir gyvenimą aukoję Lietuvai.

Vincas Samoška

* „SIC Gallup media“ duomenimis, 46 proc. aukščiausias pajamas Lietuvoje gaunančių žmonių naudoja Internet'u. Specialistų teigimu, tai suteikia dar vieną galimybę brangiomis ilgo naudojimo prekėmis prekiaujančioms bendrovėms informuoti savo tikslinę auditoriją. (v2, Etna)

• Kovo 17-19 d. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje vykusios gavenios rekolekcijos vadovavo Aukštadvario šv. Dominiko koplyčios rektorius kun. Albinas Šilkinis. Sekmadienį, kovo 18 d., rekolekcijose ir šv. Mišiose dalyvavo ir 12 vyskupijos klierikų, Vilniaus kunigų seminarijos auklėtinių, Seimo narys Juozas Matulevičius, Kaišiadorių savivaldybės atstovai.

Eglė Merkytė

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with a hassle-free connection via Stockholm. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen hub. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350 or visit our website at www.scandinavian.net.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:20 pm	7:35 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am	11:50 am
SK 743	Vilnius	Copenhagen	1:40 pm	2:20 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:30 pm	5:40 pm

*Schedule subject to change without notice.

Scandinavian Airlines

A. † A.

VYTAS P. VAITKUS

Mirė 2001 m. balandžio 30 d., sulaukęs 63 metų. Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje. Gimė Lietuvoje.

Nuliūdę liko: mama Julija, žmona Irena, sūnus Vytas su žmona Vilija; anūkai: Vytas, Aras, Aleksa, Nicholas ir Erik; brolis Gintas su žmona Mary Ann.

A. A. Vytas buvo tėvelis a. a. Janas, senelis a. a. Lauren. Velionis bus pašarvotas trečiadienį, gegužės 2 d. nuo 3 v. p. p. iki 8 v. v. Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St., Chicago, IL. Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, gegužės 3 d. Iš Marquette laidojimo namų 9 v. r. velionis bus atlydėtas į šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiausiai kvietiname draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: mama, žmona, sūnus, anūkai, brolis su šeima.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

PADEKA

A. † A.

ANTANAS ZABLOCKAS

Mirė 2001 m. vasario 27 d. Palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Širdingai dėkoju visiems giminėms, draugams, kaimynams, dalyvavusiems šermentyse ir palydėjime į Amžino Poilsio vietą.

Nuoširdi padėka kun. A. Paliokui už maldas laidojimo koplyčioje bei laidojimo apeigas kapinėse. Dėkoju F. Stroliai už palydą vargonais.

Ačiū visiems už gėles, pareikštas užuojautos žodžiu, raštu bei spaudoje, taip pat už aukas „Saulutei“.

Dėkoju laidojimo direktoriui Donald Petkui ir Petkus Lemont laidojimo namų atstovybei už rūpestingą ir malonų patarnavimą.

Lidinti žmona Marytė.

Draugo fondo garbės nari

A. † A.

SOFIJAI KALINAUSKIENEI

iškeliauvus į Amžinybę, jos vyrui, Draugo fondo aukščiausio laipsnio garbės nariui JUOZUI KALINAUSKUI, gyv. Philadelphiaje, skausmo valandoje reiškiamę gilią užuojautą.

Draugo fondas

Pedagogui

A. † A.

JUOZUI PLAČUI

mirus, jo žmoną MARIJĄ, sūnų GINTARĄ, dukrą ALMĄ ir jų šeimas užjaučiame ir kartu liūdime.

Natalija, Regina ir Stasys Sližiai

A. † A.

JUOZUI PLAČUI

mirus, žmoną MARIJĄ, dukrą LAIMĄ, sūnų GINTARĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Vladas Usevičius

Jolanta Slusarski

Danutė ir Gene Miller

Mielam broliui

A. † A.

EDMUNDUI TUNKŪNUI

mirus, kolegei ONUTEI TUNKŪNAITEI-BUDĖJUNEI, jos seseriai VANDAI ir visiems artimiesiems reiškiamę gilią užuojautą.

Buvę Pabaltijo universiteto studentai ir prof. Petras Gruodis su žmona Jadviga

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dr. Rimantas Benetis, Robert Duda bei Ginger Houghton, Jack Irwin ir dr. Renata Variakojytė-Staniškienė kalbės „Atviro žodžio“ forume gegužės 11 d., penktadienį, 7 val.v. Pasaulio lietuvių centro „Botai kviečia“. Visus maloniai kviečia „Saulutė“, Lietuvos Vaikų globos būrelis.

Anglijos lietuvių klubo pusmetinis narių susirinkimas šaukiamas š. m. gegužės 6 d., sekmadienį, 12 val. Šaulių namuose. Visi nariai prašomi dalyvauti.

Prašome atsiliepti knygų autorės Juzė Vaišvilaitė ir Li-tā Lankā. Žinios reikalingos Lietuvoje leidžiamai „Lietuvių egzodo vaikų literatūros antologijai“. Žinias siųsti: Stasei Petersonienei, LRD pirm., 2534 W. 40th Str., Chicago, IL 60632.

Vyresniųjų lietuvių cent-re „Seklyčioje“ gegužės 2 d., trečiadienį, 2 val.p.p. kalbės mokytoja Irena Šerelienė tema „Mūsų Dieviškoji Motina, apsišviečianti Medugorėje“. Bus rodoma ir vaizdajuostė. Kaip jau įprasta „Seklyčioje“, bus ir bendri pietūs.

Iš arti ir toli

KULTŪRINIS SUBATVAKARIS

Gegužės 12 d. 7 val. vak. Motinos šventės proga Bostone ruošiamas antrasis kultūrinis subatvakaris. Jo tema: įžymaus poeto ir kino menininko Jono Mekso grožinė kūryba — dr. Rimvydas Šilbajoris, literatūros istorikas ir kritikas, supažindins su Mekso amžinąjį gyvenimą ir kūrybą, lyrika. Subatvakarį organizuoja ALTS Bostono skyrius ir JAV Šiaurės rytų lietuvių bendrija. Renginyje vyks South Bostono Lietuvių piliečių draugijos III aukšto salėje (368 West Broadway, Boston, MA). Apie šį renginį ir kitus Bostono apylinkėse vykstančius įvykius galite sužinoti, paskambinę „Laisvės vapo“ informacijos tel. 508-668-5146. Jono Mekso eilėraščių galitės pasiskaityti ir apie renginį sužinoti tinklapyje: <http://www.tinklas.net/srb>

Daiva Jaudegytė

45-ASIS LIETUVIŲ OPEROS SEZONAS — SU MEILE

Balandžio 29 d. Čikaga pagaliau sulaukė metinio įvykio — Lietuvių operos spektaklio — Gaetano Donizetti „Meilės eliksyras“. Ši dviejų valandų

opera buvo suvaidinta Morton East High School salėje, Cicero, Ill. Pagrindinius vaidmenis atliko solistai iš Lietuvos: Nida Grigalavičiūtė (Adina), Stasio

Adina — Nida Grigalavičiūtė, Nemorino — Edgaras Montvidas-Prudkauskas „Meilės eliksyras“ operos premjeroje, vykusioje balandžio 29 d. Morton gimnazijos auditorijoje. Jono Kuprio nuotr.

rėjo būti karaliumi. Popiežius siuntė Vytautui karūną, bet lenkai pavogė... Vytautas buvo mano mėgstamiausias Lietuvos valdovas. Aš manau, jis protingai ir gudriai valdė Lietuvą.

Nerijus Aleksa
„Geležinio Vilko“ narys

Jogaila... Jogaila buvo Lietuvos karalius. Jis labai nemėgo Vytauto. Jis imė Vytautą į kalytą, bet Vytautas pabėgo. Jogaila pralaimėjo prieš Vytautą kare. Jogaila atidavė Vytautui jo tėviškę. Jis buvo labai blogas žmogus. Jis norėjo turėti tik daugiau garbės. Aš manau, kad jis labai blogą darbą padarė, kai jis buvo karalius — jis sujungė Lietuvą su Lenkija, jis atidavė lenkams žemę, kurią Lenkija prarado, grąžino lenkams visus jų belaisvius, sumokėjo pirmąją Jadvygos sužadėtinii didelių pinigų, kad tik jis galėtų vesti Lenkijos princesę Jadvygą ir pasidaryti Lenkijos karalius. Man Jogaila labai nepatinka, nes jis, man atrodo, buvo didelis garbėsloškas, kuris prisidėjo prie Lietuvos nutautėjimo.

Aras Narutis
„Geležinio Vilko“ narys

Mindaugas... Mindaugas buvo geras karalius. Bet ne visi žmonės taip manė. Žmonės galvojo, kad Mindaugas buvo blogas valdovas, nes Mindaugas sujungė Lietuvą ir išmetė kitus valdovus. Tie kunigaikščiai labai pyko, bet Mindaugas sujungė Lietuvą tik dėl to, kad Lietuva būtų stipresnė. Taip pat Mindaugas apsikrikštijo, žmonės nenorėjo kitos religijos, tai ant jo pyko, bet jis tai padarė tik dėl to, kad kryžiuočiai sustotų puldinėti Lietuvą. Dar Mindaugas atidavė žemišius kryžiuočiams, nes norėjo, kad sustotų puldinėti, bet žmonės nesuprato. Taip pat Mindaugas pasidarė karaliumi, nes tada Lietuva būtų nepriklausoma, bet ir to lietuvių nesuprato ir jie galvojo, kad karalius Mindaugas taip padarė iš norėjimo būti karaliumi, todėl jį nužudė su visa jo šeima 1263 metais.

Aš manau, kad Mindaugas gerai darė, tik jam reikėjo tai paaiškinti lietuviams. Gal tada jo būtų nenužudė?

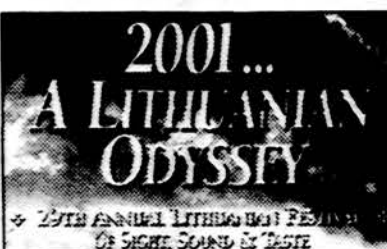
Živilė Gedrimaitė
„Geležinio Vilko“ narė

Baro premijos laureatas Edgaras Montvidas-Prudkauskas (Nemorino), Laimonas Pautienius (seržantas Belcore), Sigita Dirsė (daktaras Dulcamara). Tik Gianettos vaidmenį dainavo Čikagoje gyvenanti ir Chicago Symphony chore dainuojanti Lijana Ko-

Iš arti ir toli

BALTIMORĖJE — LIETUVIŲ FESTIVALIS

Baltimorės lietuviai maloniai jus kviečia gegužės 12-13 dienomis dalyvauti Lietuvių festivalyje, kuris vyks Catonsville, kuris vyks Catonsville Armory, 130 Mellor Avenue, Catonsville, Maryland. Šventė vyks nuo 11 val. r. iki 6 val.v. Bus stalų su lietuviškais rankdarbiais, drožiniais, knygomis, gintaru.

PARAŠO PO NUOTRAUKA PATIKSLINIMAS

2001 m. balandžio 21 d. „Draugas“ pirmame puslapyje išspausdino Eltos korespondenciją „V. Adamkus apdovanojo žydų gelbėtojus“ ir nuotrauką iš Antrojo pasaulinio holokausto aukų paminėjimo Vilniuje, Lietuvos prezidentūroje. Po nuotraukos buvo parašyta „V. Adamkus apdovanojo Raimundą Miezeli“.

Lietuvos prezidentūros spaudos tarnyba atsiuntė laišką, kuriame prašo patikslinti parašo po nuotrauka tekstą:

„Kiekvienais metais Antrojo pasaulinio karo holokausto aukų atminimo dieną Žuvusiųjų gelbėjimo kryžių prezidentas apdovanoja asmenis, gelbėjusius žydų tautybės žmones nuo nacių genocido. Informaciją apie kandidatus apdovanojimui pateikia Valskybinis Gaono žydų muziejus, surinkęs ir patikrinęs visus faktus apie įvykius ir asmenis.“

Šiais metais apdovanojimai buvo skirti 49 asmenims, 32-iems iš jų po mirties. Tais atvejais, kai asmuo apdovanojamas po mirties, Žuvusiųjų gelbėjimo kryžių ir apdovanojimo dokumentus priima artimiausi giminės.

2001 m. balandžio 20 d. tarp apdovanojimų buvo Juzefa Miezeliene ir gen. Vladas Miezelis, kurių jau nebėra gyvųjų tarpe. Respublikos prezidentas V. Adamkus apdovanojo būtent juos, o ne apdovanojimą priėmusį sūnų.

pūstaitė-Pauletytė.

Grojo samdytis simfoninis orkestras, dirigavo Alvydas Vasaitis, spektaklių režisavo režisierius iš Lietuvos, ne pirmą kartą dirbantis su Lietuvių opera, Eligijus Domarkas. Šviesos — Laimos Day, Thomo Rusnak. Koncertmeisteris ir chormeisteris — Manigirdas Motekaitis, chormeisteris — Gitana Snapkauskaitė. Choreografas — Juozas Vansevicius. Choras, šokėjos, kareiviai — seni ir nauji pažintieji tautiečiai iš Čikagos ir apylinkių. Lietuvių operos patriotai. Lietuvių operos valdybos pirmininkas Vaclovas Momkus, jo pavaduotojas, 40 metų chore dainavęs, Jurgis Vidžiūnas.

Šio renginio geradariai — Lietuvių fondas, Ofelija Vainienė, dr. Jonas Adomavičius, Gražina Liautaud, Lina ir Bernardas Mickevičiai, Ada Sutkuvienė, Kurtas Vėlius, Elena ir Stasys Barai, Ramunė Dičienė ir dešimtys kitų, kurių deka opera gyvuoja jau 45-ies sezonus.

Lietuvių operos spektaklį savo apsilankymu pagerbė pradedantis JAV ambasadoriaus pareigas Vygaudas Ušackas, konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas, garbės konsulas Vaclovas Kleiza, „Draugo“ dienraščio redaktorė Danutė Bindokienė ir kt.

„Draugo“ inform.

Eglės Juodvalkės knygos „Cukraus kalnas“ pristatymo vakaro metu Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje.

Zigmo Degučio nuotr.

POETĖS EGLĖS JUODVALKĖS KNYGOS PRISTATYMAS

Eglė Juodvalkė jau seniai reiškiasi kaip poetė ir daugiausia poezijos knygų autorė. Jau pačioje jaunystėje buvo pamėgusi knygas. Jas skaitė su dideliu entuziazmu — tiesiog jas „rijo“. Tėvai turėjo daug lietuviškų knygų, o trūksta gaudavo iš bibliotekų. Meilė knygoms Eglei išėjo į naudą. Jaunystėje lankė šeštadienį lituanistinę mokyklą, o vėliau ir Pedagoginį institutą, kurį baigė, gaudama teisę mokytojauti. Studijavo Čikagos universitete humanitarinius mokslus, gavusi diplomą, išvyko į Carbondale universitetą teatro meno studijoms.

Lituanistinės mokyklos stiprino jos pasiryžimą dirbti Lietuvai ir rašyti lietuvių spaudai, o vaidybos meną skyrė lietuvių teatrui. Tik dėl gero lietuvių kalbos mokėjimo lietuvių rašyti lietuvių spaudai, o vaidybos meną skyrė lietuvių teatrui. Tik dėl gero lietuvių kalbos mokėjimo lietuvių rašyti lietuvių spaudai, o vaidybos meną skyrė lietuvių teatrui.

Nuo pat jaunystės Eglė turėjo cukrinę ligą — anglišką „diabetes“, ir visą gyvenimą su ja kovojo, vyro Henry'ą raginama, parašė knygą ir ją pavadino „Cukraus kalnu“.

Šios knygos sutiktuves įvyko š. m. kovo 31 dieną, šeštadienį, Jaunimo centro — Čiurlionio galerijos patalpose, dalyvaujant gausiam lankytojų būriui. Knygos sutiktuves vadovavo žurnaliste, fotomenininkė Regina Oraitė. Ji trumpai supažindino su poete Egle ir pakvietė Stasę Petersonienę, Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkę, apibūdinti Eglės Juodvalkės nueitą poezijos ir aktorės kelią. Prelegentė pažymėjo, kad Eglė be poezijos dar domėjosi teatro menu ir yra vaidinusi su „Antru kaimu“ amerikiečių teatro pastatymuose, o paskutiniu laiku išijungė į naujai sukurta vaidintųjų kolektyvą „Žaltvykslė“, kurio pastatymuose padarė savo vaidybinį sugebėjimą.

Diskusijose apie knygos turinį, leidybą ir lietuvių kalbą dalyvavo Audrė Budrytė, Eglė Juodvalkė, Regina Oraitė ir Aušra Veličkaitė. Buvo išvystytos intensyvios diskusijos, į kurias įsitraukė ir publika. Buvo keliamas klausimas, kodėl panaudoti anglišką žodį „diabetes“. Paaiškinta: knyga buvo spausdinama Lietuvoje, spausdintuvės redakcijai atrodė, kad autorės išreiškė žodžiai neatitinka dabartiniam lietuvių kalbos stiliui; išspausdinus nebūtu galimybės pataisyti.

Idomiausia vakaro dalis, kai Eglė ir Audrė Budrytė skaitė ištraukas iš „Cukraus kalno“ knygos. Skaitė pasimainydamos, iškeliant įdomesnius poetės „nuotykius“ — studijuojant, važinėjant po pasaulį ir nuolatinę kovą su cukrine

liga. Buvo atvejų, kada dėl jos pačios nekreipiamo dėmesio į cukrinę ligą, būdavo prieita net prie sąmonės netekimo.

Darbas, kelionės, atimdavo daug laiko, savęs neprisižiūrėjimas privėdė ir prie kitos ligos. Eglė Juodvalkė nebuvo linkusi lengvai pasiduoti negėrovoms, turėdama stiprią valią, išėdavo laimėtoja. Knygoje aprašytos kovos su cukrine liga duoda viltį visiems, kurie šia liga serga ar gali sirgti.

Kurie tik skaitys šią knygą, ja susizavės ir negalės atitraukti, kol nebus perskaityta iki galo. Eglė knygos gale rašė, kad asmeniniame gyvenime buvo padariusi klaidų, už kurias tenka užmokėti. Ji taip pat rašė, kad visuomet stengsis pakilti, kaip tas mistinis paukštis, iš pelenų, griuvėsių. Bet taip pat kelia klausimą: kas jaunystėje ir gyvenimo bėgyje nepadarė klaidų? Savo knygoje poetė — rašytoja norėjo parodyti, kad reikia kabintis į gyvenimą visom keturiom, kristi ir keltis, tikėti geresne ateitimi ir jos siekti net beviltiškais akimirkomis.

Knygos sutiktuves užbaigė Regina Oraitė, dėkodama apvalaus stalo diskusijų dalyvams ir atsilankiusiems svečiams, kurie atėjo pasidailinti Eglės patirties džiaugsmams ir gyvenimą lydėjusiais rūpesčiais. Po to pakvietė visus pasisėdėti ir pabendrauti su poete, rašytoja Egle Juodvalke. **Antanas Paužulius**

Skelbimai

• 27 centai skambinant į Lietuvą, 5.5 cent JAV, 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT — patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

• „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, dėkoja už aukas padėti našliams, vaikams su negalia, daugiavaiškms šeimoms bei studentams Lietuvoje. Aukoj: Remigijus Gaška \$3,030 studentų stipendijoms, sister Dorothy Dempsey and St. Patrick's Prime Timers \$477 dviems remiamiems vaikams, Lina Poškus, DDS, \$50, dr. Vidas Nemickas \$50, Jurgita Guzevičius (Jurgita Travel) \$25, Laima Nainys \$50, Marytė Zablockienė \$240 metams paremti berniuką, Aldona Ješmantienė \$50, Taduoka Mikalauskas gydyti anoniminiai \$20, Elvyra Mylar \$20, Ingrida Galin \$20, Liuda Litvinaitė \$20, Vidas Poškus \$50, Ramūnas Kaunas \$50. Labai atli „Saulutė“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. Tel. 847-637-7948. Tax ID#36-3003398.

Tai — jūsų laikraštis
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Eglė Juodvalkė prie dviejų berželių Lietuvoje.